

ימי סתתף זותף ים

ט"ו כסלו תשס"ב

שנתם.

חוזרים אליו.

האברך הצעיר והנהגותיו בקודש ובמהרה הבין כי דרכיו והנהגותיו מופלאות זכות וטהורות. צפן הרב את הדברים בלבו.

מגיע רבי שניאור-זלמן אל בית חותנו עייף ותשוש ממאמץ התפילה ומהצום שעבר עליו באותו יום. הוא מביט בשלווה שגרתית בחלונות הבית האפלים. רגיל הוא בכך וכמתוך שגרה ניגש אל המטבח ליטול בקבוק יין וגביע אך המזווה נעול וחתום היטב. מתפלא רבי שניאור-זלמן ומנסה לפתוח ארונות אחרים אך כולם סגורים היטב בפניו. מבין הוא כי יד חמותו בדבר שבכעסה החליטה למנוע ממנו כל מאכל.

זיעה קרה מבצבצת על מצחו זיעה שבאה כתוצאה מרעב ממושך ומציק. ידיו ורגליו רועדות ועיגולים שחורים מרצדים לנגד עיניו. בולמוס עומד לתקוף אותו וייסוריו איומים. בקושי רב הוא משרך רגליו אל בית המשרפה שבקצה אחוזתו של חמיו; הוא מקווה ששם נותר עוד מעט יין-שרף ואי-אלו שיירי מאכל שהשאירו אחריהם פועלי המשרפה.

מגיע רבי שניאור-זלמן בשארית כוחותיו אל בית-המשרפה ובאפלה מגשש אחר כוס מחזיקה רביעית כדי לקדש. כוס רגילה אין הוא מוצא אך תחתיה הוא מוצא "הארלאציק" – כלי חרס שמעמידים בו את החלב ומפרישים ממנו את השומן ועושים ממנו חמאה וגבינה. כלי זה החזיק רביעיות רבות.

מבלי להרהר רבות ממלא רבי שניאור-זלמן את הכלי עד שפתו ביין-שרף עוצם עיניו בדבקות וקולו המתנגן והנעים מפר את דממת החדר: "יום הששי ויכולו השמים" –

כשהוא מסיים את הקידוש גומע את ה"כוס" עד תומה כמות הגונה של יין-שרף. יודעי-דבר אמרו שכמעט קיפח את חייו באותה שעה. סכנת-חיים ריחפה על ראשו ומבעד לערפילי היין הוא מגשש ומוצא קדרה גדולה בה בישלו הפועלים דייסת חלב. בכוחותיו האחרונים מגרד הוא את חתיכות הדייסה האחרונות שנדבקו לשולי הקדרה. או-אז שבה רוחו אורו עיניו וכוחותיו החלו

חסידיים סיפרו כי מאז הקפיד לטעום בכל מוצאי שבת דייסת חלב לזכר אותו נס מופלא שאירע לו במשרפת היין בחצות ליל השבת – – –

ב

דמות אלמונית חלפה לאיטה בסמטה הצרה המתעקלת ליד ביתו של הנגיד ר' יהודה-לייב סגל. באפלה ששררה באותה שעה קשה היה להבחין בזהותו של האיש. חולפת לה הדמות בשקט ועוצרת לפתע. קול ניגון מתוק שובה-לב התנגן בחלל האויר. הקול שובה את לבו של האיש שאינו אלא הרב דמתא. הוא עוצר על מקומו ומאזין בריכוז להסברים הקולחים בבהירות מפי הלמדן.

הוא מכיר את הקול הלמדני הלזה. זהו רבי שניאור-זלמן חתנו של ר' יהודה-לייב סגל הנגיד. זה מכבר הוא עוקב בבית הכנסת אחר הליכותיו ותפילותיו של האברך הצעיר והכיר בו כי מצורבא דרבנן הוא אך שכוחו רב לו בתורה – עובדה זו נעלמה ממנו.

הקול ממשיך לחצוב בקושיית רבא לבאר ולפרש; חותר בהבנת הסברו של אביו ומתנגן בשמחה בעת שחווירו הדברים כשמלה והסוגיה מתבהרת כל צורכה.

מאזין הרב ולבו תמה ומשתומם מתפעל לשמע סברותיו הגאוניות של האברך הצעיר בהסבירו את הפשט בסוגיה. כמה הרב להישאר במקום מחבואו עוד זמן רב אך ממהר הוא לדרכו ומבטיח לעצמו לחזור בלילה שלמחרת.

ככל שנקפו השעות בלילה השני גברו התפעלותו והשתוממותו של הרב. הוא חש בבירור כי לאברך הצעיר הזה סלולה דרך מיוחדת בלימוד דרך בהירה פשטנית ועמקנית כאחת וכי דרך לימודו מרוממת ונישאת גבוה מעל גבוה.

החל אפוא הרב לצפות בהליכותיו של

ג

ערב חג הפסח. ויטבסק הומה וסואנת. איש איש טרוד בהכנות החג. עקרות הבית עמלות ויגיעות בעבודות הקרצוף והמירוק.

בין לבין עוסקות צדקניות אלו בבישולים קדחתניים לכבוד החג. טועמות מהתבשילים המבעבעים בוזקות מלח ובוחשות כראוי.

לפתע התעוררה 'שאלה' בבשר העגל שהובא למטבחו של ר' יהודה לייב סגל. חובה אפוא להזדרז ולשאול את הרב אודות כשרותו של הבשר.

לפתע הבזיק רעיון במוחה של אשת הנגיד: 'חתן למדן יש לי בביתי' היררהה 'יושב הוא ושוקד על דלתות התורה במשך כל שעות היממה עד שאין הוא מוצא פנאי לעצמו אפילו ליטול ידיים לסעודה ראויה לשמה אם כן אשלח אליו את השאלה לעיונו ונשמע את פסקו בטרם נשלחה אל הרב דמתא.'

וממחשבה למעשה. הוזעק החתן מעליית הגג אל המטבח ההומה הביט רגע קצר ב'שאלה' כעבור מחצית הדקה התנגן קולו בחלל המטבח: "כשר כשר ראוי למאכל לסעודת יום-טוב". חיש קל חזר רבי שניאור-זלמן למקומו הקבוע בעליית הגג.

למרות פסקו החליטה בעלת-הבית לשלוח את המשרת אל הרב דמתא לשאלו לכשרות הבשר. הביט הרב בבשר חיטט בקרביו כה וכה עיין רגע במחשבתו: "לא" – פסק – "טרף הבשר ואסור לאכלו כלל".

חמתה של החותנת עלתה למעלה מראש סבלנותה פקעה ובלי גינוני נימוס שפכה את כל מררתה:

"בטלן גדול נמצא בביתי. כל הימים חשבתי שבטלן הוא בכל ענייני העולם אולם בלבי התנחמתי שלפחות שוקד הוא על התורה. קיווייתי שלפחות יהיה לרב או לדיין

סיפורים לא-ידועים על ימי סתר בתקופת עלומיו של אדמו"ר הזקן

א

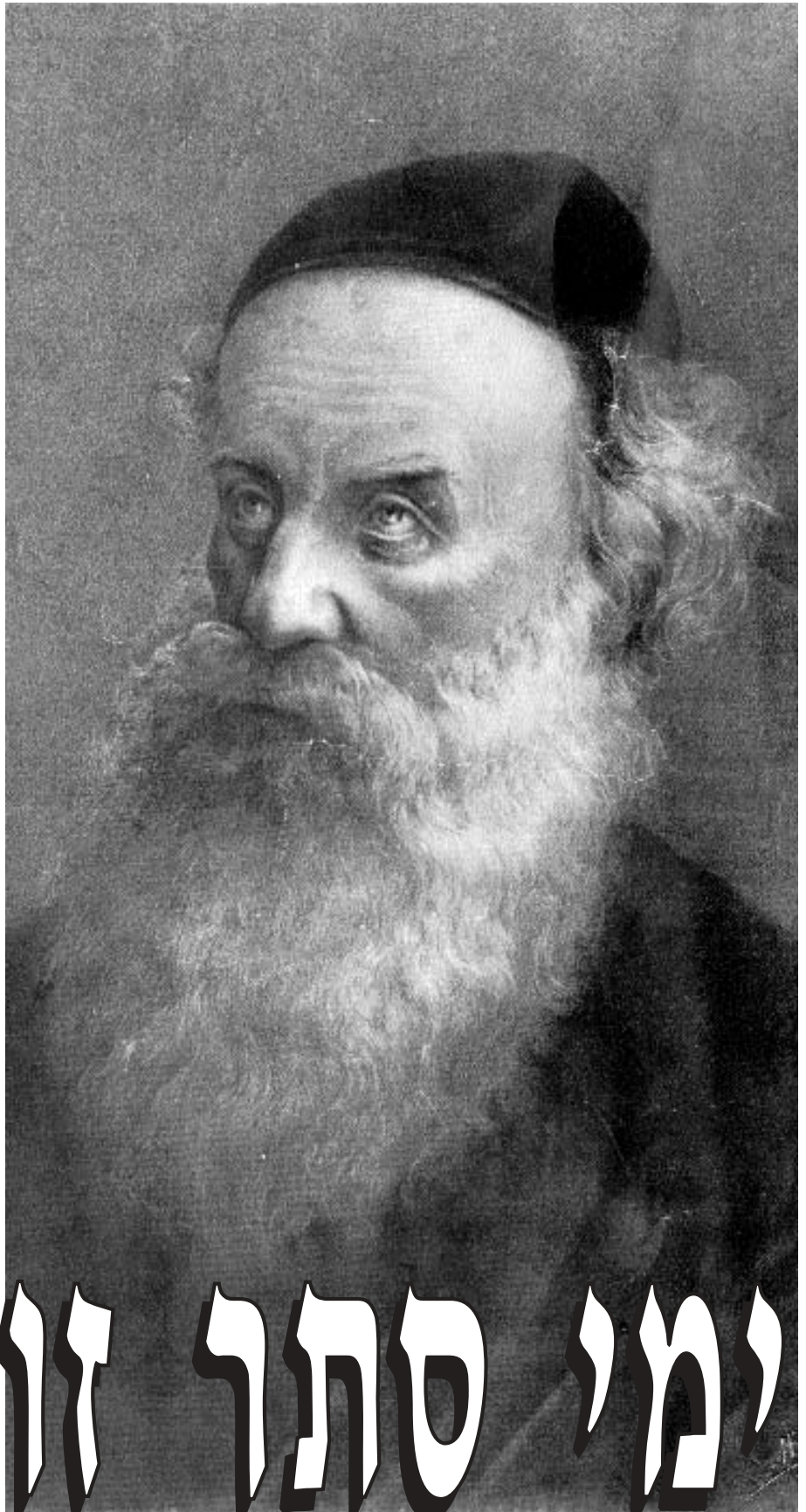
"בטלן" – היתה חמותו של רבינו הזקן מכנה אותו לעתים קרובות מתוך רתחה וכעס וזאת משום שהיה מרבה להתבודד בעת שעסק בתורה על גג עליית הבית בעוד מזונו מוכן לו על שולחן חמיו. "מזונו" אמרנו אך גם את המנה הרגילה שהיו מכניסים לו בעד הפתח הצר שבדלת היה מחזיר לעתים קרובות הן מפני תעניותיו וסיגופיו הרבים והן משום שלא מצא פנאי ליטול ידיו לסעודת-קבע ולבטל דקות ארוכות ויקרות מלימודו. פעם אף ביקש מהמשרתת לבשל עבורו דייסת כוסמת שברכתה "מזונות" כדי לחסוך את זמן נטילת הידיים וברכת המזון. כשנודע הדבר לחמותו עלה קצפה: "אוסרת אני עליך לבשל לו דייסת כוסמת!" – הטיחה במשרתת העלובה. אותה אומללה הצטנפה במקומה פגועה וכאובה אך בלבה החליטה להמשיך ולקיים את נפש החתן הצעיר השוקד על תלמודו.

"בטלנותו" לא תמה בזאת. אף תפילתו היתה בקולות רמים כשהוא מרעיש בחזקה בבית-הכנסת מוחא כפיו ומנענע גופו בעוז מתוך דבקות. מחוור הדבר שענייני העולם לא תפסו אצלו כל מקום והיו בטלים לחלוטין.

משום כך שנאה אותו חמותו ובכל הזדמנות הציקה לו ומנעה ממנו את צרכיו מתוך כוונה רצויה להקיצו מבטלנותו.

המעשה הבא אירע באחד מלילי שבת קודש.

עם תום תפילת קבלת שבת חוזרים תושבי ויטבסק לבתיהם. רק האברך הצעיר רבי שניאור-זלמן חתנו של ר' יהודה לייב סגל הנגיד מתעכב בבית הכנסת. תפילתו מתארכת הפעם יתר על הרגיל וכשהוא חוזר לבית חמיו בתום התפילה – כבר נמים בני הבית את

ימי סתור זוהרים

"שמעו אם כן את אשר אצווה לכם" – הורה רבי מנחם מענדל – "קבלו על עצמכם תענית שתימשך שבוע תמים החל ממוצאי שבת-קודש הזה ועד כניסת השבת של השבוע הבא. תוכלו רק לשנות מעט בכל לילה. אסור שאיש יידע ויכיר בצומכם. באותם ימים תעסקו בסדר עבודתכם הרגיל בתורה ובתפילה כפי שהורגלתם עד כה. מזהיר אני אתכם לבל תיפלו חלילה בתיקון הזה ותעמדו בו בכל כוחותיכם ואזי תגיעו לדרגות נפלאות".

קיבלו השניים את דבריו בדומיה מוכנים ונחושים לעמוד בתיקון שקיבלו על עצמם. מיד במוצאי-השבת הסתגרו בעליית הגג והתחילו מזדככים ומיטהרים לקראת דרגות הקדושה שהבטיח להם הצדיק. הם הדידו שינה מעיניהם והוסיפו דבקות בתפילתם ויגיעה בלימוד התורה הקדושה. את האוכל שהכניסה להם הרבנית מבעד לדלת הטמינו מתחת לרצפת עליית-הגג. השניים הקפידו שכל מעשיהם ייעשו בצנעה.

רק ביום ששי לאחר חצות היום נפתחה דלת עליית הגג והם יצאו החוצה לאחר שבוע קשה ומייגע בעבודת ה'. גופם רעד מחולשה ופניהם החיוורות העידו על הצום הממושך שנתן בהם את אותותיו. הלכו השניים להיטהר ולהזדכך במקוה לכבוד שבת המלכה הממשמשת ובאה. כשחזרו לבית החותן נתקל בהם לפתע ר' יהודה-לייב סגל בעל-הבית והבחין מיד בחורונם העז.

"אברכים" – קרא ר' יהודה-לייב סגל הנגיד לשני האברכים – "היכנסו אל המטבח וטעמו מתבשילי השבת נראים אתם חלשים ועייפים מעמל התורה".

רבי שניאור-זלמן לא השיב מאום בשתיקה מתכנסת עלה שוב אל מקומו שבעליית הגג כדי להשלים הצום בשעות הבודדות שנתרו לו עד כניסת השבת. רק רבי ישראל גוטמן לא יכול היה להמשיך עוד בצום הממושך הבולמוס תקף אותו לפתע ניוחחות התבשילים שעלו מן המטבח סיחררו אותו ובחולשתו טעם מהאוכל שהוגש לפניו –

למחרת בצפרא דשבתא חזרו השניים ללימודם והמשיכו במקום שהפסיקו בו אמש. החל רבי שניאור-זלמן לבאר בטוב טעם את הסוגיה בהביאו פירושים רבים להסבריו הקולחים.

מביט ר' ישראל בשורות הצפופות מנסה להבין את הביאור העמוק אך השורות מרצדות לנגד עיניו. מאזין הוא להסבריו של חברו אך אינו יורד לסוף דעתו ולא מצליח להבין את הסברא שידדו מנסה לבאר לו.

רבי שניאור-זלמן צולל עמוק יותר ושולה מגיים התורה פנינים יקרות מלטש אותן עד שהן בוקות באורה של תורה; עיניו בורקות ואור זך בוקע מפניו והוא כאילו אינו נמצא כלל בעליית-הגג אלא מרחף במדרגות רמות ונישאות למעלה מיכולתו של החברותא היושב מולו

ואילו רבי שניאור-זלמן צולל עמוק יותר ושולה מים התורה פנינים יקרות מלטש אותן עד שהן בוקות באורה של תורה; עיניו בורקות ואור זך בוקע מפניו והוא כאילו אינו נמצא כלל בעליית-הגג אלא מרחף במדרגות רמות ונישאות למעלה מיכולתו של החברותא היושב מולו.

ככל שרבי שניאור-זלמן מתעלה יותר בלימודו כן רבי ישראל מתחבט בהבנת הדברים והפער ביניהם הולך וגדל.

שלושה ימים ארוכים ועצובים עברו על שני ידידי-הנפש שלושה ימים בהם ניסו לחזור אל ההבנה ההדדית ששררה ביניהם במשך כל תקופת לימודם הבנה שהביאה את שניהם ללמוד וללמד לעלות ולהתעלות במעלות התורה – אולם ללא הועיל.

הבינו שניהם את סיבת הפער שנוצר

ביניהם. רק רבי שניאור-זלמן הצליח לזכות בהשגות החדשות שהנחיל להם הצדיק מהורודוק.

ביום השלישי נוכח ר' ישראל שלא יוכל להשיג את אותן דרגות נעלות שזכה בהן חברו כשנפתחו לפניו שערי החכמה. נפרדו אפוא שניהם בעגמת נפש מרובה ורבי ישראל חזר לביתו שבגלובאקע וברבות הימים נעשה לסוחר מצליח.

או-אז שלח רבי מנחם-מענדל מהורודוק אחר רבי שניאור-זלמן והורה לו את נתיבות שבילי רקיע לאחר שנפתחו לפניו שערי חכמה: "סע אל המגיד ממעזריטש והוא ינחך בדרך הנכונה העולה בית אל" – ציווה 'ההורודוקער' לרבנו הזקן.

לימים כשהיה רבי שניאור-זלמן אדמו"ר ומנהיג לאלפי חסידים בכל רחבי ליטא היה אף רבי ישראל גוטמן מגלובאקע מגיע אליו בחיל וברתת כדי לקבל מפיו תורה ולקח כאחד החסידים...

את השתלשלות המעשה סיפר רבי ישראל גוטמן בעצמו בשכבו על ערש דווי זמן קצר לפני הסתלקותו. וכשסיפר זאת פרץ בבכי תמרורים כששני נחילי דמעות זולגים מעיניו – מצר על כך שהיה בדרגה אחת עם אדמו"ר הזקן ובשעה קלה ופיזיה איבד את אותן דרגות קדושות טהורות ונעלות – – –

ה

רבי שניאור-זלמן עמד בפרשת דרכים בחייו. לאחר תקופת התעלותו בתורה מתוך בדידות חפץ ללמוד כיצד לעבוד את ה' כדבעי אצל אחד מגדולי הדור.

לימים סיפר אדמו"ר הזקן בעצמו: "שמעתי שבוילנא אפשר ללמוד טוב יותר ואילו במעזריטש אפשר להתפלל טוב יותר – לא ידעתי אנה אשים פני. לאחר מחשבות רבות החלטתי לשים פעמי מעזריטשה. אמרתי לעצמי ללמוד – יודע אני; אך כיצד להתפלל עדיין צריך אני לדעת ולהחכים".

יצא אפוא רבי שניאור-זלמן למעזריטש כדי להתעלות בעבודת ה' כדבעי. לפני יציאתו חבר לו החסיד רבי לייב מטערקסין מאהליב. "טובים השניים מן האחד" אמרו חז"ל ואת ימי הליכתם למעזריטש ניצלו כדי ללמוד וללמד איש את רעהו.

בדרכם נכנסו אל העיר קוריץ שם הלכו להקביל את פניו של הצדיק רבי פינחס מתלמידיו של הבעל-שם-טוב הקדוש ממנהיגי החסידות שמלפנים ישב ולמד

בישראל ויפרנס את ביתו – אך עתה נוכחתי כי בור ועם-הארץ מופלג הוא שאין לו שיג ושיח עם ההלכה והתורה; חסר שכל ונבער מדעת מה לי אם כן להחזיקו בביתי שילך הוא לכל מקום שלבו חפץ רק לא ישאיר את בתי אומללה לכל חייה..."

ראה שמשו של הרב כי כעסה רב וכי קרובה השעה שהחתן יגורש מבית החותן בחרפה ובבוז – מיהר אפוא לחזור לבית הרב דמתא וסיפר לו על השתלשלות הדברים בבית הנגיד; על פסקו של החתן הצעיר לעומת פסק הרב ועל כעסה של החותנת וגירושו הצפוי של החתן.

קמט עמוק נחרש במצחו של הרב דמתא. הוא הכיר היטב את גדלותו הכבירה של החתן הצעיר וידע כי אין מלבדו איש בעיר שמכיר את סוד גדלותו של החתן הצעיר וכי חובה להציל אותו מחרפת גירוש וגלות. השעה דחקה והרב לבש את מעילו חשב את כובעו ויצא לעבר בית הגביר.

הסאון וההמולה הרבה קידמו את פניו. המשרתות עסקו בתבשילי המטבח; משרתים נכנסו ויצאו בזה אחר זה ובטבור הטורקלין עמדה החותנת ופניה סמוקות מכעס והחותן לעומתה עומד מהורהר חוכך בדעתו כיצד לנהוג.

"צהריים טובים לכם" – פתח הרב דמתא בקול נעים משל אינו יודע מה פשר המהומה המתחוללת – "הזדרזתי לכאן מפני שפסקות רבים עלו במוחי בקשר לפסק שפסקתי לפני שעה קלה אודות הבשר שהובא לפני. אל תזדוזו למכרו לוואצלב הקצב רצוני להתיישב בדבר עוד מעט".

הופעתו המפתיעה של הרב הדור-הפנים בבית הנגיד פוגגה באחת את האוירה הטעונה. חמקה החותנת אל חדר צדדי ואילו החותן ישב עם הרב עוד דקות ספורות לשיחת כבוד ונימוס.

הזדרזו הרב לצאת את בית הגביר והלך אל ביתו של רבי קלמן רבה השני של העיר שהתגורר מעבר לנהר. החלו שני הרבנים לדון בעניין להעלות צדדים שונים ולהביא סברות נוספות לכאן ולכאן כדעת הפוסקים המתירים והאוסרים; אך גם לאחר כל המאמצים רק בדוחק רב מצאו צד היתר. ברי הדבר כי לא על פסק זה התיר החתן את "השאלה".

"אולי כדאי לקרוא הנה לחתן הצעיר" – הציע ר' קלמן – "ולבקשו שיבאר את סיבת פסקו המתיר". התהרהר הרב רגע ארוך עיניו הביטו נכחן בהתבוננות של מחשבה וכמו מהסס פתח בדברים: "זה זמן רב שעוקב אני אחר החתן הצעיר.

ספריו. בדידותו פסקה כשחבר אליו אברך בשם רבי ישראל גוטמן מהעיר גלובאקע. אברך צעיר היה ר' ישראל ובעל תפיסה מהירה חריף וזך מחשבה.

רעייתו הצעירה של אדמו"ר הזקן שמחה. סוף סוף הקיץ הקץ על בדידותו המייגעת של בעלה וכך לא יתנתק לגמרי מהעולם שמסביב. פעמיים ביום היתה הרעיה הצדקנית שולחת שתי מנות אוכל להני תרי צורבא דרבנן.

ישבו השניים וצללו ימים ולילות ארוכים בעומקה של תורה ורק לעתים נדירות באו בשיג ושיח עם הבריות שבעיר.

באחד הימים נפוצה הבשורה כי בימים הקרובים יגיע לוויטבסק הצדיק רבי מנחם-מענדל מהורודוק.

שמעו של רבי מנחם-מענדל כבר יצא למרחוק כלמדן מופלג וכצדיק גדול ומשום כך שמחו למדני העיר ואף בעלי-הבתים הפשוטים ועקרות הבית. הכל המתנינו בתקווה ליום המיועד שבו יוכלו ליהנות מזיוו של הצדיק אם בפלפול למדני עמוק או באמרה נאה מהאגדה ואפילו הנאה בראיית זיו פניו בלבד.

גם שני ה"פרושים" רבי שניאור-זלמן ורבי ישראל גוטמן הלכו להקביל את פני רבי מנחם-מענדל ולשמוע את דרשתו בבית הכנסת הגדול של העיר. נדחקו השניים בין המון העם והקשיבו בשתיקה מרוכזת לדרשתו של רבי מנחם-מענדל.

בתום דרשתו הלכו להקביל את פניו יחד עם שאר בני העיר שהשתרכו בתור ארוך ומפותל כדי לזכות לתת שלום לצדיק המופלא.

כשהגיעו אל רבי מנחם מענדל הביט בהם השהה עליהם את מבטו הטהור והנוקב כמו יורד לחקר סוד נשמותיהם.

"רואה אני כי אנשים של צורה אתם" – אמר הצדיק לאחר שניות ארוכות – "משום כך יש לי עבורכם תיקון שעמו תוכלו להשיג מעלות גבוהות ונפלאות בהשגת התורה. אם תשכילו לשמור על התיקון הראוי מבטיח אני לכם כי תגיעו למשהו".

הביטו השניים בפניו המאירות של הצדיק; שתיקה רווית מתח שררה. כעבור רגע נענה רבי שניאור-זלמן הצעיר:

"מבטיחים אנו לקבל על עצמנו ולקיים!" "תיקון גדול וכבד מאד הוא" – הזהירים הצדיק.

"כבר קיבלנו על עצמנו" – נענה שוב רבי שניאור-זלמן.

במשך שעות רבות הקשבתי לצורת לימודו האזנתי לסברותיו הישרות והעמוקות שקלחו מפיו בפשטות מדהימה; ראייתי מרחוק את הליכותיו בתפילה ובעבודת ה'; לא אדם רגיל הוא" – לחש הרב ברגש טמיר – "נעלה ומופלא הוא משנינו גם יחד. הצעתי שנלך שנינו אל ביתו של הנגיד ונקביל את פני החתן הצעיר ונשאלהו לפשר התשובה".

הינהן ר' קלמן בענוותנות סבר וקיבל. לבש אף הוא את מעילו וחבש כובעו ושני הרבנים הנכבדים יצאו לעבר ביתו של ר' יהודה-לייב סגל.

נקל לתאר מה גרמה הופעת שני הרבנים בביתו של הנגיד. הזדרזו בעל-הבית וקיבל בהשתאות את פני הבאים והושיבם ברוב כבוד בטורקלין הבית.

לבקשתם הזדרזו הגביר לקרוא לחתנו מעליית הגג. כעבור רגע הופיע החתן הצעיר בעד הפתח. האור שהאיר מפניו העדינות וסבר פניו האצילות הרשימו מיד את הנוכחים. ניכר היה באברך הצעיר הלזה כי אין הוא אברך מן השורה אלא רם במדרגתו. הציעו שני הרבנים את ספקותיהם לפני החתן הצעיר העלו סברות לכאן ולכאן ולבסוף חתמו בשאלה הנוקבת שהזדקרה מיד: "הכיצד פסק את פסקו?"

כל נדנדו של דאגה לא ניכר בפניו השלוות של החתן הצעיר. ניכר היה כי בטוח הוא בצדקת פסקו. בשתיקה פתח את ה"שולחן-ערוך" במקום הראוי ואצבעו הצביעה אל השורות הצפופות של השי"ך בעוד קולו השקט קורא את המלים בניגון נעים.

מיד כשהתחיל לבאר את פשר סברתו של השי"ך הבינו שני הרבנים כי טעות מרה טעו בהינם את ביאורו של השי"ך וכי ההסבר הנכון הפשוט והלמדני כל-כך של האברך הצעיר הוא זה שמבהיר את העניין כל צורכו. התרגש רבי קלמן ודמעות נצצו בעיניו. הוא לא התאפק ונשק בחום את ראשו של האברך כשדמעות חונקות את גרונו...

מפתח החדר הביטה החותנת עיניה קרועות לרווחה ומבטה משתומם...

לא זו שני הרבנים מבית הנגיד עד שבעלת-הבית מיהרה לצלות את הכבד של אותה חתיכת בשר ושני הרבנים אכלו ממנו כדי טעימה להוכיח שגדלה מהם צדקתו של החתן הצעיר – – –

ד

חודשים ארוכים ישב רבי שניאור-זלמן אדמו"ר הזקן בודד בעליית-הגג שוקד על

נשא אליהם לפתע רבינו הזקן את עיניו הטהורות ואמר:

"לכבוד כל חתונה מזמינים את המשפחה והידידים לבוא וליטול חלק בשמחת החתונה. מלבדם מזמינים גם אנשי מעשה שתפקידם לערוך ולסדר את החתונה כראוי וכיאה ואף נותנים להם שכר עמלם.

"הנה את אנשי הזמר קוראים לחתונה ונותנים להם מעות כדי שישמחו את המוזמנים. לשמש משלמים כיון שהוא מזמין את המוזמנים לחתונה. לחזן – על שהוא מנגן ושר בחתונה; אבל משום מה קוראים לרב לבוא לחתונה ואף נותנים לו מעות?

הביטו המוזמנים ברבינו הזקן שותקים ולא-מבנינים. דבריו היו לפליאה: למה חותר הרב בדבריו?!

לאחר דקה של שתיקה מעיקה נענה אדמו"ר הזקן שנית: "אם אינכם עונים אני אענה לכם.

"האנשים הקוראים באים לחתונה ואינם שואלים מי הם החתן והכלה. אך הרב שמוזמן לסדר את הקידושין מחובתו לברר את ייחוסיהם של החתן והכלה כי לפעמים ייתכנו בעיות של איסורי עריות. יש לחשוש למשל פן הכלה היא יבמה ואסורה להינשא עד שתחלוץ". קולו של רבינו הזקן גבה לפתע: "קראו נא לכלה ונשאל את פיה מי היא ומה מעשיה?"

עמדה הכלה הכפרית לפני רבינו הזקן נבוכה וחרדה. והרבי החל לחקור אותה חקירה קפדנית לשמה ולמעשיה; האם היא לה איש?!

"כן רבי אלמנה אנוכי. חודש לאחר חתונתי הראשונה מת עלי בעלי במיתה חטופה".

"יובנים היו לך ממנו?" – הקשה הרבי.
"לא".

ולאישך הראשון היו אחים?"

דומם בלעה הכלה את רוקה בפחד. "לא אחים אין לו מלבד אח אחד קטן שאבד לפני שנים רבות ואין יודעים מה עלה בגורלו" –

— —
האפירו פניהם של המחותנים סמקה הכלה ונבוך החתן ואילו אבי החתן פילבל בעיניו במבוכה כשדמעות צער וכאב בורקות בעיניו.

דומם עזבו קרואי החתונה את המקום והתפזרו איש איש לביתו.

לא ארכו הימים וראייתו הזכה והרחוקה של רבינו הזקן התפרסמה בכל הסביבה והכל הבינו כי לא תלמיד מן המניין הוא אלא איש מופת ומורם מעם...

(מעובד על-פי רשימותיו של הרה"ח ר' מרדכי שוסטרמן)

ברכות מקרב לב

לחברינו וידידנו לספסל הלימודים מסור ונתון להפצת מבצעי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ובפרט בכל הקשור להפצת בשורת הגאולה וזוהת הגואל

הת' מאיר שי' אשכנזי

לרגל נישואיו עב"ג נחמה דינה סגל תחי'

מזל-טוב מזל-טוב

יהא זה בנין עדי עד ויזכו להמנות בצבא השלוחים לזירוז התגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ויהא ביתם בית חב"ד כרצון קודש המשלח מתוך הרחבה אושר ועושר

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מאחלים בידידות עמוקה

ארי' - פלורידה דוד - "770" שניאר אורן דוד יוסי - לימא פרו

קודם החופה התישבו רבינו הזקן החתן ואביו לכתוב ולחתום את שטר התנאים והכתובה כנהוג בתפוצות ישראל. לפתע שמט רבינו הזקן את הקולמוס מידו התבונן רגע קצר במחשבותיו ונאנח אנחה כבדה השוברת חצי גופו של אדם

בצוותא-חדא עם רבי דוב-בער המגיד ממעזריטש אצל הרבי הגדול במזיבוז'.

בהתרגשות נכנסו שניהם לביתו הפשוט של רבי פינחס. באותה שעה ישב הצדיק מקוריץ ליד התנור שקוע ברעפיו. הביטו השניים בדממה וברטט בדמותו הרושפת של הצדיק ולא העזו להפריעו מעבודתו. רק פצפוצי הגחלים שבתנור הפרו מדי פעם את הדממה העילאית ששררה בחדר.

"ברוך הבא רבי שני-אור" – נשמע לפתע קולו של הצדיק. הביט רבי לייב בפליאה ברבי שניאור-זלמן ואף הוא החזיר לו מבט של השתוממות. חשב ר' לייב כי הצדיק התכוון לשניהם וכינם בשם "שני-אור" ככוונו אל שני אורות...

שוב שתק הצדיק שתיקה מפליגה והתכנס בתוך הרהוריו. מעתה הבינו השניים

שהצדיק מרגיש בהם וכי ירד זה כבר לשרש נשמותיהם.

מתוך מחשבות מפליגות החל רבי פינחס לדבר חרש כמדבר אל עצמו: "סוסים רבים היו במרכבה" – פתח רבי פינחס בדבריו הטמירים – "סוסים מסוגים שונים; היו סוסים שחורים לבנים והיו אף אדומים..."

במשך שעה ארוכה המשיך הצדיק לבאר את סוגי הסוסים השונים בבארו את מעלתו של כל סוס בפני עצמו. רבי שניאור-זלמן הביט בריכוז בפניו הטהורות של רבי פינחס והקשיב בתשומת לב כשהוא מתבונן בדברים ואילו ר' לייב הביט ברבי שניאור-זלמן תמה ומתפלל למה מתכוון הצדיק בדבריו הסתומים.

בבת-אחת נשא רבי פינחס את עיניו והביט במבט חוקר ומבין בשני האברכים הצעירים שעמדו מולו. הוא ראה את פניו המתפלאות של ר' לייב ופניו המרוכזות של רבי שניאור-זלמן. פניו התבהרו והוא קם ממקומו בפנים נוהרות: "שלום עליכם רבי שני-אור" – קרא בשמחה גלויה בהושיטו את ידו לאברך הצעיר ואילו אל ר' לייב כלל לא פנה משל לא ראהו בכלל.

או אז הבין ר' לייב שכבר בפעם הראשונה הרגיש רבי פינחס בגדלותו של רעהו רבי שניאור-זלמן ופנה אליו בשם "רבי שני-אור". עוד הבין כי לא בכדי סיפר רבי פינחס את סיפור הסוסים אלא כדי לבחנו אם ישכיל לירד ולהבין את סוד הדברים הסתומים. כעת ידע רבי לייב היטב כי אמנם שניהם הולכים ללמוד דרך בעבודת ה' במעזריטש אך חברו וידידו גבוה ונעלה ממנו במעלות הקדושה והטהרה.

הזדרז רבי פינחס לקרוא לרבנית וזו עמדה בצניעות בפתח החדר.

"אורחים חשובים ונכבדים יש לנו היום תכין הרבנית סעודה יפה לכבודם של האורחים". דומם ניענעה הצדקת בראשה בהעיפה מבט תמה ולא-מבין לעבר שני האברכים הצעירים שעמדו בפנית החדר נבוכים...

לימים נענה אדמו"ר הזקן: "חסידים היו מתברכים שיהיו להם כוונות כאלו בקריאת-שמע כאותן כוונות שכיוון רבי פינחס בעת שדיבר עם הרבנית..."

ישבו השניים בסעודה גדולה וחגיגית כשרבי פינחס בעצמו עומד עליהם ומשרתם ואף הוא סועד עמם בשמחה דומה היה עליו כאילו אוכל הוא מיני מטעמים בסעודת מצווה.

באמצע הסעודה פנה רבי פינחס אל רבי שניאור-זלמן ובקשה נפשית בפיו:

"זלמנק'ע הולך אתה כעת למעזריטש ללמוד דרך חדשה בעבודת ה'; מבטיח אני לך שאם תישאר עמי כאן אלמד אותך שיחה של חיות עופות ודקלים ואף סוד שיחתם של מלאכי השרת!"...

התהרהר קמעה רבי שניאור-זלמן ונענה: "נשלחתי למעזריטש על ידי רבי מנחם מענדל מהורודוק. הבטחתי לו שאלך למעזריטש כדי ללמוד דעת ולהוסיף תבונה מוכרח אני לקיים את הבטחתי".

נתכרכמו פניו של הצדיק הבין הוא שאין נשמתו של רבי שניאור-זלמן שייכת אליו ולפיכך סיים את הנושא ולא הוסיף עוד לדבר על כך. נפרדו אפוא לשלום באהבה וברעות.

כשנכנס רבי שניאור-זלמן בפעם הראשונה לחדרו של המגיד ממעזריטש כדי לקבל שלום נענה המגיד ואמר ברוח נבואית: "רבי פינחס חפץ ללמד אותך סוד שיחות חיות עופות דקלים ואף שיחות מלאכי השרת ואילו אני אלמד אתך 'יחודא-עילאה' ו'יחודא-תתאה' – – –"

ו

בתקופת הדמדומים שבין ו"בא השמש" ל"זרח השמש" – לאחר הסתלקותו של המגיד ממעזריטש לבין התגלותו של כ"ק רבינו הזקן – רבים מהמון העם טרם הכירו בגדולתו של רבינו הזקן ואפילו חלק מתלמידיו של המגיד ממעזריטש טרם הכירו בקדושתו הכבירה והחשיבותו לתלמיד הצעיר ביותר צעיר בשנים ובמעלה.

אותו מעשה מופלא שאירע ברוב-עם בחתונת בנו של אחד היהודים הכפריים שהסתופף אצל המגיד ממעזריטש – גילה טפח מגודל קדושתו וראייתו הרחוקה והנבואית.

אחד היהודים הפשוטים שהתגורר בסביבת העיר מעזריטש והיה רגיל לבוא מדי פעם לבית המדרש במעזריטש השיא את בנו לנערה כפרית פשוטה. לבקשתו של אותו כפרי נענה רבינו הזקן והגיע להשתתף בחתונה ואף כובד בסידור הקידושין כדת וכדין.

קודם החופה התישבו רבינו הזקן החתן ואביו לכתוב ולחתום את שטר התנאים והכתובה כנהוג בתפוצות ישראל. לפתע שמט רבינו הזקן את הקולמוס מידו התבונן רגע קצר במחשבותיו ונאנח אנחה השוברת חצי גופו של אדם.

הביטו בו המחוננים והמוזמנים בפליאה.